

Anteckningar från intressentmöte inför EviEMs utvärdering av fiskrekrytering

27 maj 2015, kl 14.00 – 16.00

Eriksbergshallen, Göteborg

Närvarande:

Anders Alm, Regeringskansliet

Jeanette Erlandsson, Länsstyrelsen Halland

Björn Fagerholm, SLU

Annika Gammeltoft, Länsstyrelsen Norrbotten

Emelie Hedlin, Länsstyrelsen Norrbotten

Ulrika Gunnartz, HaV

Bo Gustafsson, Länsstyrelsen Halland

Martin Stålhammar, LOVA Länsstyrelsen Blekinge

Andrea Morf, Havsmiljöinstitutet

Jorid Hammersland, Miljö- och energidepartementet

Rolf Gydemo, Länsstyrelsen Gotland

Magnus Johansson, Länsstyrelsen Norrbotten

Lotta Nygård, Länsstyrelsen Västernorrland

Susanna Pakkasmaa, HaV

Mattias Sundkvist, Länsstyrelsen Västerbotten

Mårten Åström, HaV

Pär Byström, Umeå universitet (ordförande för utvärderingen)

Oona Lönnstedt, EviEM (projektledare),

Sif Johansson, EviEM (verksamhetschef)

Anna Waldenström, EviEM

Sif Johansson, Oona Lönnstedt och Pär Byström inledde med att presentera EviEM, systematiska utvärderingar och den aktuella utvärderingens ämne – fiskrekrytering i grunda kustområden. Deltagarna hade fått förstudien skickad innan mötet för att vara väl införstådda med ämnet och kunna ge relevanta synpunkter. Dock framgick det att inte alla hade nåtts av den.

Med inbjudan fick deltagarna följande frågor att fundera på inför mötet:

Vad ska fastställas i utvärderingsplanen?

Detaljerad formulering av den frågeställning som ska besvaras

Hur definierar vi rekrytering (e.g. överlevnad av årsyngel/ 0+)?

Ska vi fokusera på särskilda fiskarter?

Hur ska vi definiera grunda kustområden (<Xm)?

Kriterier för vilka studier som ska tas med vid utvärderingen

Vilka delar av världen är relevanta? Tempererade grunda kustområden i hela världen? På norra halvklotet? Eller bara i Eurasien eller Europa?

Vilka huvudfaktorer ska vi fokusera på? Det vill säga, vilka är huvudgrupperna (utfiskning, miljö-exploatering, näringsläckage, industriutsläpp)?

Sökningar efter artiklar, rapporter och annat underlag

Förutom vetenskapliga publicerade artiklar:

Vilka myndigheters och andra organisationers rapporter kan vara relevanta?

Finns det opublicerat material som kan vara av intresse?

Bedömning av studiernas kvalitet

Hur långsiktig behöver en studie vara för att resultaten ska vara relevanta?

Hur definierar vi kontroller (koppla till tidsserier eller opåverkade områden)?

Hur definierar man rekryteringsframgång?

Hur ska en eventuell negativ effekt mätas?

Ger förlust av reproduktionsområden effekter på antal yngel, och i så fall när – genast eller på sikt? Beror det i så fall på att just den platsen var särskilt viktig?

Minskade tätheter av uppväxtområden och förlust av uppväxtområden.

Eftersom fokus ligger på rekryteringsframgång är det viktigt hur många yngel den vuxna fisken producerar och hur många av dem som överlever. Antalet vuxna individer är intressant ur en fiskesynpunkt men ligger utanför den här utvärderingen.

Rekryteringen är fram till könsmogen/kommersiellt gångbar storlek.

Hur definieras en population?

Olika kriterier kan användas såsom lekplats eller vattenområde. Beroende på vilket kriterie som används kommer olika subpopulationer finnas. Här är viktigt att bestämma vad som faktiskt är fokus, rekryteringsframgång eller populationstäthet. En viktig aspekt är också vad det finns data kring. Ett av de vanligaste måtten är antagligen tätheten av årsyngel u slutet av sommaren.

Hur definieras grunt?

Vanligt mått är 0-6 meter. Det går även att utöka till 10 meter, eller utifrån phytalens djupaste utbredning, dvs så lång ner som det finns bottenlevande växter vilket är ett mått på hur långt ljuset når. En aspekt att undersöka inför definitionen är hur djupt de viktigaste rekryteringsområdena går. Då kan man lättare svara på frågan var människor har mest påverkan.

Vilka mänskliga aktiviteter påverkar fiskens rekryteringsframgång?

Detta var något som många tog upp ut olika vinklar då det är viktigt ur ett planeringsperspektiv och är något som många av intressenterna menar att de kan påverka men har för lite kunskap kring.

Vad räknas som mänsklig aktivitet? Stort intresse för fysisk påverkan. Miljögifter, sulfidlera, industriutsläpp, mikroplaster och läkemedelsrester är också intressant men det påverkar inte alla områden (och inte specifikt kustområden) vilket gör det svårt att dra slutsatser samt att kunskapsläget, och därmed möjligheten att hitta studier att inkludera i utvärderingen, antas vara lågt. Detta beror på att gränsvärdena är satta utifrån människor och att effekterna på fisk därför antagligen inte mätts. Om det har mätts är det på individnivå och inte på populationen.

Spelar årstider roll för hur mycket mänsklig aktivitet som stör?

Vilka mänskliga aktiviteter ska tas med i utvärderingen och vad finns det data på? Buller och svall är av intresse för att besluta om båttrafik etc. Båtmotorer, borring, vindkraft, ankring.

Utifrån att många tog upp just mänskliga aktiviteter som en viktig och intressant aspekt gav Pär förslag på en alternativ frågeställning: *Where and when are fish population density negatively affected by anthropogenic effects on recruitment success?*

Vad menar man med kustområden? Och vilken geografisk avgränsning ska göras?

Med tanke på att studien ska vara användbar i Sverige är Östersjön ett viktigt område. Hur hanterar man då salt- vs sötvatten och kan man då titta även på stora sjöar för att få data som gäller Östersjöns söta delar? Eftersom Östersjön är signifikant för svenska intressenter finns en poäng i att titta på ekosystem som liknar Östersjön. Det gör att sötvatten får en viktigare roll och att man kanske bör räkna en del stora sjöar som innanhav. Hur definieras kustområden då? Västkusten är också en viktig del av svenskt fiske så västkustperspektivet måste också finnas med.

Den ursprungliga definitionen för frågeställningen var fisk som utnyttjar kustområden för rekrytering/reproduktion.

Hur ta hänsyn till att vissa arter kan vara mer känsliga på vissa ställen beroende på vattnets salthalt? Fokus bör ligga på tempererade områden. Dels för att det mer stor sannolikhet finns material och dels för att det har relevans ur ett svenskt perspektiv. I andra hand kan man göra jämförelser med tropiska områden för att se om vissa mönster går igen även där och alltså inte är plats-specifika.

Språk?

Det finns sannolikt en hel del studier på exempelvis finska som kan relatera till ämnet. Har man i förväg bestämt vilka språk som ska tas med i utvärderingen?

De primära språken att titta på blir förstås svenska och engelska, men även om det finns studier på språk som är representerade i utvärderingsgruppen (ex.vis holländska). Susanna Pakkasmaa erbjuder sin hjälp med en del finska studier om det behövs.

Vilka arter inkluderas respektive exkluderas av den avgränsning som görs?

Flera tog upp "kommersiell" fisk som en viktig aspekt att titta på. Kan en art inkluderas i utvärderingen för att den är "kommersiell" och därmed viktig ur en ekonomisk synpunkt? Förslag lades om att utgå från de "kommersiella" fiskarna i studien eftersom det gör att den faktiskt blir användbar. Invändningen mot detta var dels att vad som anses vara värdefull fisk idag kan komma att ändras, dels att det inte nödvändigtvis ger ett lika effektivt verktyg för beslutsfattare att använda när de ska godkänna vilken mänsklig aktivitet som får förekomma på vissa platser eftersom det i så fall enbart skulle bero på om en viss art finns där eller inte men likväl kan skada andra arter. Ekologiskt signifikanta arter bör prioriteras framför de som anses kommersiella.

Tidsperspektivet

Eftersom varma och kalla somrar kan ha stor effekt på rekryteringsframgången är långa tidsperspektiv en nyckel. Då undviker man att få utslag av tillfälliga fluktuationer men kan ändå begränsa sig till att titta på just rekryteringen. Att titta även på vuxna individer blir en annan studie.

Hela kedjan

Det finns ett behov av att förstå hela kedjan, från lek till vuxen fisk – eftersom det är den vuxna fisken som fiskas och är kommersiellt gångbar. Vilka kumulativa effekter finns och vilka behöver man forska mer på? Eftersom vuxen fisk är det mest intressanta efterfrågas hur man ska använda resultaten för att öka mängden vuxen fisk. OBS att EviEM inte ger rekommendationer utan sammanfattar vad befintlig forskning säger.

Sammantaget bör fokus ligga på att identifiera vilka mänskliga aktiviteter som påverkar rekryteringsframgången. Särskilt intressant är fysisk påverkan såsom buller, ankring, borring och svall eftersom många upplever att kunskap saknas.

Frågeställningen är fortfarande ganska öppen och behöver smalnas av inför starten av utvärderingen. Utifrån detta underlag och vidare diskussioner i utvärderingsgruppen kommer man vara tvungen att prioritera ganska hårt för att nå en frågeställning som är möjlig att utvärdera.

Intressenterna ombeds komma med förslag på studier och litteratur som kan vara av intresse.

Utvärderingen kommer inte endast att titta på publicerade forskningsrapporter utan även på s.k. grå litteratur och rapporter från kommuner och myndigheter är också av intresse.